

www.nb.rs

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 41.

10. окт. (27. септ.) 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Изази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Изази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Рат новца.

Некад се тако ратовало, да су се непријатељи негде сударили, побили, па је јуначнији, јачи, другога победио за неколико сати. Наравно, да је и тада требало имати и памети и новаца; важна је била и величина и јунаштво војске, али онда није новац толико утицао на исход рата, колико утиче данас. Сад и новац води рат. Мимо све остало и то је данас важно колико ће дуго једна страна да истраје са трошковима, дакле са новцем. Дobar нам је пример за то руско-јапански рат, када су Јапанци, после многих крвавих и победних битака морали да доврше ратовање са мршавим успесима, јер им је за време ратовања нестало новаца, а њихови банкарџи, Америка и Енглеска, не хтедоше да им позајме но-

ваца. Јапанци су као победитељи морали с тешким срцем да закључе мир с Русима — и то неповољан мир, јер им је нестало оно, што је мимо барута најнужније — новаца!

Ово помињемо сада за то, што смо добили прве вести о томе: да ми у овом нашем напредном рату ваља да сложимо на гомилу силесију круна за овај трећи ратни зајам. Но ми не требамо овај нови зајам за то, што наша Држава нема новаца, него ми га требамо за то, да продужимо овај рат све догле, докле не узмогнемо да склопимо по нас повољан мир. Наш верни савезник, Велика Немачка уписала је прошле недеље тринаест милијарди марака (а то је неких 15 милијарди круна) на свој ратни зајам. То је тако огроман успех, каквог свет још није никада ни видео ни чуо. Од како је света и века, никада ни

један народ није толико новаца дао у руке влади својој.

Овим је наш верни савезник Немачка ево и по трећи пут учинила своје. Сада је на нама ред, да и ми докажемо делом свом свету: да су не само наши војници први и најбољи јунаци на свету, него да нас и наша материјална снага и пожртвованост ставља у прве редове међу народима.

Но да нас не би когод рђаво разумео, ваља да речемо јасно: новац, што га уписујемо на овај трећи ратни зајам, не жртвујемо само из домољубља — него прибављамо њиме себи самима и добар посао. Држимо, да ће свако признати, да је то врло умесно што Влада жели да прикупи овај зајам од својих сопствених грађана. Овим се даје свакоме прилика, да свој заштеђени новац уложи на најсигурније место и да добије за њ тако добру камату, као што је ни таку ни бољу не може нигде више добити. За уплаћени новац добија свако такозвану вредностну артију, која вреди исто толико, колико и најбоља уложна књижица ма које штедионице. Ова вредностна артија носи велику камату и може се свакад уновчити. Ту вредностну артију даје Држава, она одговара дакле за њу свим државним имањем и свом снагом. Наши непријатељи не смедоше да се обрате ради зајма својим суграђанима. Рус се обратио ради зајма Французу, овај опет Енглезу, а Енглез закуца на џеп Американцу — те једни друге богораде за мало зајма. Није ли то боље и паметније,

да ми из својих рођених ђепова истресемо хиљаде милијона круна. Тиме сами себе снажимо. Не плаћамо камате туђину, него сами себи.

Када етојимо сада пред трећим ратним зајмом, размислимо добро: да нам не само наша народна слава, него да нам тако рећи и наш даљи опстанак и напредак зависе од тога, хоћемо ли послати новац свој у рат, да се и он бори за нас.

Држимо поуздано, кад смо са својим оружјем постигли највеће успехе, да ћемо победити и са својим новцем. Не чини истина, јуначко дело онај, који даје новаца за ратни зајам — али чини исто то што вреди као и јунаштво а то је: врши племенито грађанску дужност; равна пута нашој јуначкој војсци да све даље и све славније продире у напред. Који год даје, подиже са својим филпром по једну утврду на ономе ратишту, на којем се бори рат са миром. Онај новац, који ће се сада опет улити у државну благајницу, претвориће се прекосутра у хлебац, да се заложу њиме они, који на северу, југу, западу и југо-истоку, далеко од границе своје отаџбине, бране имање наших села, вароши и поља; бране новац у нашим скрињама; бране живот и част наших матера, жена, девојака и деце.

Многима је овогодишња жетва донела лепога приплода и рода. Од тога иште Држава само један део и то иште тако, да даје за њ више него што би донео и најбољи посао.

Којим путем и како, уз које услове, се може позајмити на овај трећи

ратни зајам Држави новаца — објаснићемо идући пут у нашем листу на овом месту. За сада само помињемо, да ће се за овај трећи ратни зајам моћи уписивати код сваке поште и новчаног завода.

Огледало светскога рата.

За годину и четврт што траје овај светски рат, у прошлој недељи се највише збило разних важних догађаја. Руси су захтевали да Енглези и Французи нападну на западу на Немце. Они су то учинили, али се овај нападај разбио о челик-бедем немачке војске. Нападај овај није дошао ни Немцима ни нама изненада — ми смо га спремни дочекали и јуначки одбили.

Видело се већ 22. септембра, да се Енглези и Французи спремају на нападај. Тада је почела француска артиљерија врло живо да напада око Араса у појединим одељцима. Септембра 24-ог почели су Енглези да продиру, али су их Немци ватром из својих топова поразили. Главни нападај почео је 25-ог септембра, те су два дана грували топови готово непрекидно. Одмах иза тога отпочне нападај енглеска пешадија, али ма да су дошли били већ до првих убојних редова немачких — нападај

им се изјаловио. Започеше жестоки нападаји и против висова и у Шампањи, али ту, допадоше непријатељи жестоке ватре са бокова, те се морадоше повући са ужасно великим губитцима. И тако не би ништа од енглеско-францускога продирања.

Да би Руси потпомогли овај нападај Енглеза и Француза на западу, не жалише да трпе ужасне губитке и да покваре и своје положаје. Али за наго им то беше, јер не постигоше ни близо онога успеха, којем су се били надали. Овим руским нападајима била је то главна сврха, да спрече да Немци не повлаче војске своје са севера и да их не бацају на запад. Али тајна успеха немачког и аустро-угарскога лежи баш у томе, што савезници уму силе своје целисходно да распореде.

И Галијанци почеше жестоко да нападају, нарочито на горњем току реке Изонцо. Око Толмејна било је жестоких бојева, али се и ови свршише, као обично, без успеха.

Са Дарданела не јављају ништа особито. Препуцавају се војске и Турци се труде, да узнемирују нарочито непријатељске ратне бродове. Прошле недеље успели су да порину једну непријатељску торпедњачу крај Керевиздера.

На србијском ратишту било је боја из топова код ушћа Колубаре. Наша је артиљерија с успехом пуцала на србијанске обалне утврде. Војска наша почела је да удара и на Црногорце код Горажде и Требиња. Идући дани ће показати какав су успех постигли ови бојеви.

Кукуруз.

Угарска краљевска Влада издала је 13. (26.) септембра наредбу са којом узапћује овогодишњи приплод кукуруза. То не значи то, да нов приплод није више својина газдина; не значи ни то, да ће у свакоме случају Држава преузети кукуруз. Реч је само о томе, да зависи од дозволе Државе, колико може произвођач задржати кукуруза себи, и коме и како може да прода оно што је за продају.

Четрнаест месеци траје овај највећи светски рат. Они, који се боре на ратишту, не могу да располажу слободно ни са својим животом. Заповедништво војске, или ти боље речено, Држава располаже са животом војника ради одбране државне. Ну војници нису отуда зловољни; јер сваки војник знаде и увиђа, да стављајући на коцку живот свој, брани њиме сигурност и благостање своје жене и деце, своје породице. Злуреди и подмукли непријатељ осудио је нас, који овде на дому стрепимо за своје миле на далеким бојиштима, пратимо из дана у дан њихове јуначке напоре и њихове победе, да поумиремо од глади. Ну ми смо ову паклену замисао наших душмана осујетили разумним распоредом и примерном слогом.

Не стрепимо ни ради будућности, да ће зли духови овога рата — Енглези — остварити своје бездушне умишљаје. Но ми ћемо само тако успети, ако своју залиху разумно поделимо.

Ваља дакле брижљиво да срачунимо: колики је род, приплод донела овогодишња жетва, колико ће од тога требати наша војска, колико ли ће од тога требати наша земља, колико ли ће требати нама самима и колико ми можемо дати својим верним савезницима. Само се тако може добро разделити приплод и по крајевима, да не буде нигде оскудице, да не буде нигде и сувише берићета. Свугде је позвана Државна Влада да пази на умесну поделу. Зато је Влада у своје доба наредила да узима под зашт приплод жита, ражи, наполице, јечма и зоби — ето зато је сад ударила зашт и на кукуруз.

Нико не сумња да наш земљорадник не подупире Државу са патриотском готовошћу у њезиној обранбеној борби и да не ће савесном готовошћу испуњавати и свако словце владине наредбе. Влада се већ побринула да произвођач добије пристојну цену за овогодишњи приплод своје земље, коју је у ово ванредно тешко време обрађивао и са више труда и са више трошка.

Произвођач може у смислу више-споменуте владине наредбе задржати од овогодишњег кукуруза себи онолико, колико треба за своју кућевну и за економску потребу (у ово се урачунава и конвенција у нарави, семе за усев и семе потребно за гојење стоке и живине). Онај део пак, што претече преко кућевне и економске потребе, дужан је свако да пријави и да уступи за јавне, опће цели. Сам ће министар пољопривреде

НАЦИОНАЛНА
БИБЛИОТЕКА
НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

Са севернога ратишта : Пролаз кроз руско село,

брижљивом проценом утврдити, из којег краја и из које жупаније колико ваља да се узме за јавне, опће цељи.

Наравно ону залиху, коју је власт (солгабиров, варошки капетан, маџистратски чиновник) реквирирао или именом власти узаптио, дужан је произвођач као брижљиви власник сачувати од кварења и пазити, да та залиха, све докле се не преузме, остане за људску храну подобна. Ако би се ипак догодило, да та залиха, било са небриге власника, било са његове зломисљене намере, за људску храну постане неупотребљива, то ће власт кукуруз тај свакако одузети, али ће за њ' платити дабогме само толико, колико вреди — али никако више од две трећине званичне цене. Произвођачу припада за бригу и чување кукуруза месечно 50 филира за сваку метерценту, али та чуварина не може при концу премашити три круне. Онај износ кукуруза, који буде затребала власт, примиће Деоничко Друштво За Ратне Продукте — именом Државе. Ако је произвођач придржао толико кукуруза, колико му треба за кућевну потребу, и ако је поштено пријавио и онај кукуруз, који се захтева од њега за опћу употребу — па му је иза свега тога још преостало кукуруза, може тај кукуруз продати коме драго, само тај купац мора бити овлашћен да купи кукуруза од произвођача.

Као што је то код других врсти хране, код житарица, тако је и код кукуруза свако овлашћени купац,

који није сам произвођач или онај, којем није довољно родило кукуруза за његову кућевну и економску потребу. Сваки тај властан је да до 1. априла 1916. купи себи потребнога кукуруза у целој земљи, ма где и ма од којег произвођача, било лично, било по своме овлашћенику. Овлашћени су да купују кукуруза жупаније и вароши, већа подuzeћа и опћи корисни заводи (нпр. болнице, уточишта итд.) и потрошачке задруге. Ови могу и без нарочите дозволе, ма где у земљи, купити себи потребнога кукуруза. Деоничарско Друштво Ратних Продуката може куповати и само и по својим повереницима колико му драго кукуруза. Кукуруза за семе могу куповати Земљорадничке Задруге а са дозволом министра пољопривреде и Савез Земљорадничких Задруга.

Трговци који тргују са кукурузом (и Потрошачке Задруге), могу такође куповати кукуруза у оној опћини, где им је дућан, магазин, али само од таковога произвођача, који је наменуо да прода најмање 100 мет. центи свога сопственога кукуруза. Трговац може да прода тај купљени кукуруз само Држави, односно Деоничарском Друштву Ратних Продуката. Такова индустријска подuzeћа која употребљују кукуруз, даље гојитељи по занату, могу са дозволом своје власти купити овогодишњег кукуруза две трећине од оноликога, колико га је лане (год. 1913—1914.) утрошено у њиховом подuzeћу. Пецаре шпиритуса власне су да купују кукуруза само са нарочитом дозво-

дом министровом. Овлашћење за куповање издаје посебницима и трговцима опћинско поглаварство њиховог пребивалишта.

Највиша цена кукурузу остаје и даље она иста, која је и пре била а то је: 26 круна метерцента чисте тежине, а за чинквантин 28 круна. Ако власт не прима кукуруз круњен у зрну него га прима у клиповима, онда му је цена за петину јефтинија од званичне цене.

Ко год преступи ову наредбу владину, биће кажњен са затвором до 2 месеца и са глобом до 600 круна. Истом казном казниће се и онај, који не сачува брижљиво свој кукуруз да се не поквари; који га хотимице поквари тако да није подобан за људску храну; напokon и онај, који прода кукуруз неовлашћеном кушцу. Казни се исто тако и онај, који купује кукуруза без да је за ово куповање овлашћен или га купује више но што му гласи овлашћење. Влада наређује напokon, да ће се исто тако казнити они који посредују трговање са кукурузом начином противним овој наредби. Министар пољопривреде наредно је посебном наредбом колико ће се реквизирати из поједине области за јавне циљеве а по овласти Владе. Ми се уздамо, да ће министар пољопривреде знати постарати се, да ова реквизиција буде сарамерно раздељена међу појединим произвођачима.

Реквизиција ће се у скоро предузети и кад она пређе, моћиће на куповање овлашћени слободно набавити себи целу годишњу потребу

и нека се не боје да ће им правилно набављену количину кукуруза власт накнадно одузети.

Можемо овде отворено устврдити, да је Влада само у толико ограничила слободан промет, колико је било нужно да се залишан кукуруз умесно и сарамерно употреби и да се избегну извесне познате претераности.

Л. Т.

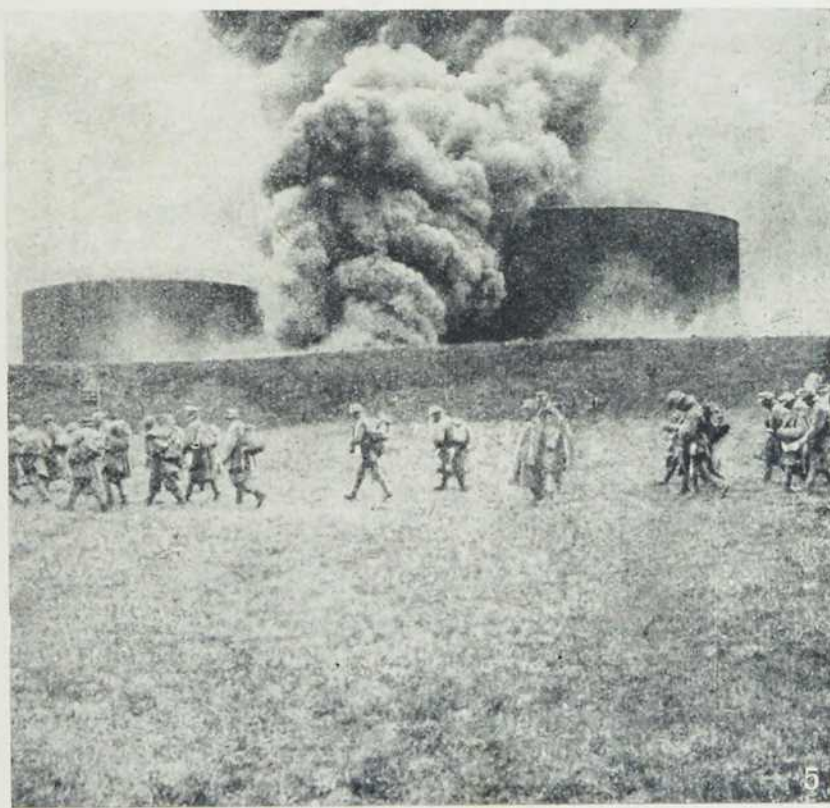
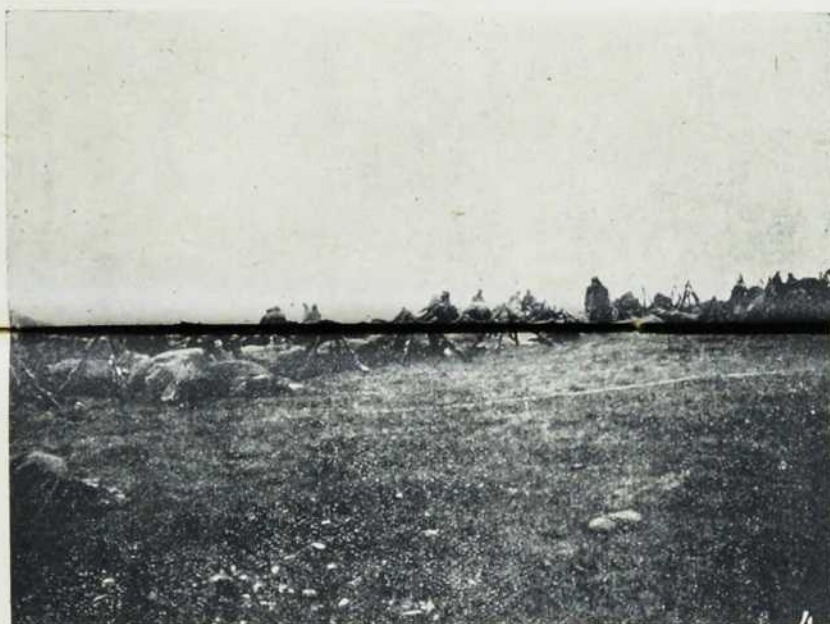
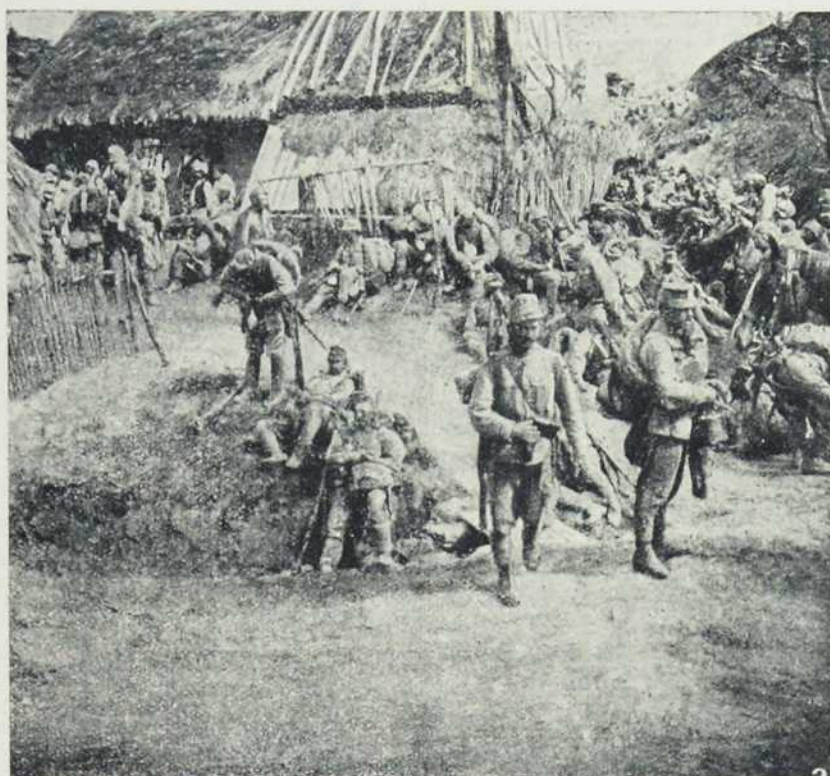
После жетве — пре сетве.

IV.

Искуство нас учи, да је нужно стрњику када озелени још једном, преко лета, преорати. То је за усев врло корисно, јер плуг земљу измена. При овом послу треба нарочито пазити на коров, да исти не би заорали и земљу заразили.

Ово је узоравање и зато потребно, јер је најбољи лек против силних житних мува, које се лети по житарицама у великом броју налазе. Хесенска мува, црна житна и шарена мува само на зеленој стрњици живи и то у она два-три зелена листића неразвијене биљке. Ако узоремо ове кржљаве биљке, сахранити ћемо у земљу и ове штетносноне муве, и на тај начин ћемо спасти нову сетву.

Данас — хвала Богу — немамо кубуре са мувама. Већ је две године прошло од како су пам усеви без ових мува. Али ако две-три године оставимо стрњику узелен, онда ће се муве размножити и лепо ћемо кукати за усевом. Када се једаред већ увуче мува у усеви, нема му спаса.

1. Прелаз изше војске преко реке. — 2. Пешадија пролази кроз шумарак. — 3. Одмор у селу. — 4. По киши у шаторима. — 5. Упаљени извори нафте у Борислави.

Са севернога ратишта.

Ако је међутим мува напала зелену стрњику или је мало има на орању, онда треба употребити узоравање о којем смо горе говорили.

Када стрњику обарамо у земљу, доспева многи остатак од сувог корова и покошене хране. Ови отпатци на површини почну трунути до идуће жетве. Али док труну у истима је скривено много непријатеља идућем усеву.

Многе газде не доспевају, а и немају знања за то, да се брину о овим непријатељима њихова усева, али зато примећују, да им усев као сушичав човек куња. Нешто му фали, много је погрешака у истом. Али где и зашто? Та они су доста семена бацили у земљу, а усева је мало! Други пут опет дивно расте, а пред зиму застане и почне пропадати. Често и с пролећа усев нагло ослаби и почне се проређивати. Овде нешто није у реду. Једно доцније је зло, да усев онда, када је већ почео у стабљику терати и класати, одједном зашне и стане у споредним изданцима жутети и сушити се.

Ове болести усева се дају упоредити са јектиком, сушицом код људи. Сви знамо, да од те болести зараженог човека врло ретко можемо излечити, али да ју је зато лако избегнути са разумним начином живота. Тако је и код усева. Када се ове болести увуку у исти, не ћемо му моћи пружити лека, али ако наша поља рационално обрађујемо, никада нам усев не ће оболети.

Први је лек узоравање. Када њиву узоравамо, измеша се са земљом ко-

ровина, плесан и гљива, који су највећи непријатељи сваком новом усеву. Када плуг меша и ситни земљу, онда ће она лако моћи сварити и ону силну гљиву и плесан, која нам огромну штету наноси.

Не заборавимо, да земља живи и скупља снагу. Снагу из онога црпе, што у њу измеша плуг. Када земља пропусти, доспеће у њу и зрака и влаге, и топлоте и хране. А где она то добије, ту ће усев бити прави благослов.

Ако се међутим и газда и стрњица и плуг одмарају, онда ће се по њивама осилити коровина, плесан и гљива, која ће нам сваки доцнији труд уништити.

Никада не пропуштајте дакле, у последњим недељама лета, своје стрњике честито узоравати.

Воћарство у Штајерској.

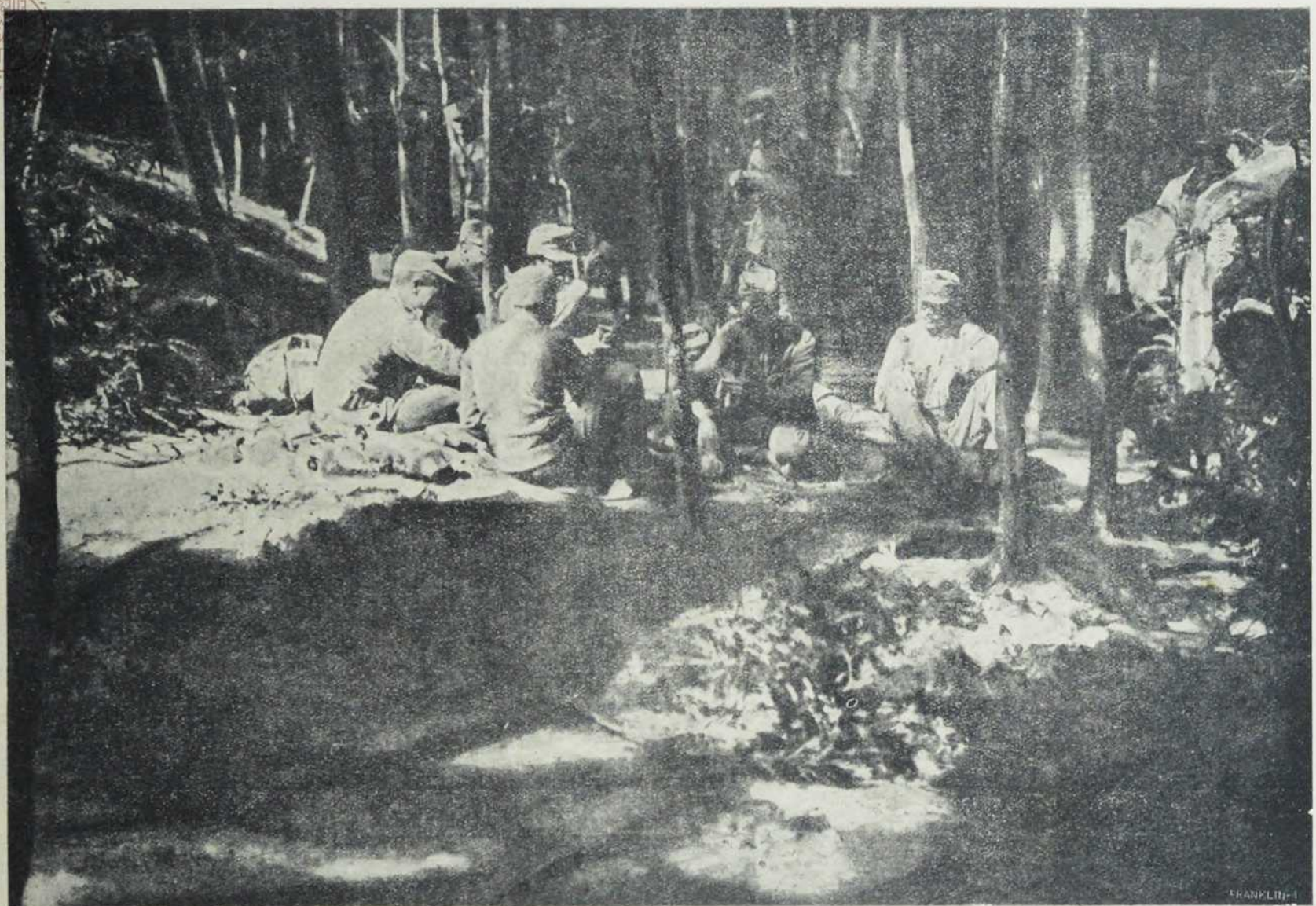
У прошлој години било је извршено пребројавање воћака у Штајерској. Том приликом нађено је 12.533,749 воћака. Но како се свет беше мало уплашио, да се пребројавање воћака не врши ради каквог новог порезивања, то се узима као сигурно, да је добра трећина прећутана, тако, да се са сигурношћу рачуна да Штајерска има 16.000,000 воћака. Пријављени број воћака овако је подељен по врстама:

јабука	7.480,180 ;
крушака	2.105,646 ;
шљива	2.120,554 ;
трешања	526,895 ;
ораха	300,474 ;
Свега:	12.533,749 .

www

Н
А
Р
О
Д
Н
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

СРБИЈА

Са севернога ратишта: Картање у шуми.

Прослава краљевога имендана. У престоници је и ове године као и свакад свечано прослављен имендан Његовога Величанства нашега милостивога краља Франца Јосифа I-ог. У крунидном храму краља Матије, у Будиму, служио је свечано благодарење Његова Узоритост кардинал-примас угарски др. Јован Чернох. Служби су присуствовали сви министри, војнички и светски великаши и представници свију престоничких јавних установа. — У православној епископској цркви будимској служио је свечано благодарење преосвећени г. епископ др. Георгије плем. Зубковић. Са епископом својим служили су проте: Велимир Недељковић, Стеван Чампраг, војнички свећеник, игуман Герман Бошковић и парох Радивој Бикар. Појала је црквена певачка дружина «Зора». Престонички мајистрат заступао је на овој свечаности сенатор Јован Пиперковић, Текелијин Завод управитељ Стеван В. Поповић плем. фрушкогорски; одборнике и скупштинаре обеју епископских црквених општина предводио је Павле Бадовински, потпредседник будимске епископске цркв. општине. Велика црква будимска била је пуна одличног православног света а нарочито војника првог босанско-херцеговачкога пука.

Одликовање. Његово Величанство краљ наш благоволио је одликовати војничкога свећеника пречаснога г. Германа Бошковића, за заслуге стечене на бојишту, официрским крестом реда Франц Јосифа и унапредити га у чин потпуковника. Ако се не варамо, још ни један епископски војени свећеник није постигао овако високи степен у нашој царској и краљевској војсци, као што га је сада постигао врли игуман Герман Бошковић својом ревном службом у мирно доба и јуначким прегором за многих месеци у великим биткама на јужном и северном ратишту. — Надвојвода Салватор, врховни протектор

«Друштва Црвенога Крста земаља круне св. Стевана» благоволио је одликовати велеможнога г. др. Младена Мађаревића, врховнога физикуса престоничкога, официрским крестом за заслуге стечене око успешноног лечења рањеника наше јуначке војске.

Пабирчење пучких усташа 19—42-годишњих. Изишао је позив на све оне пучке усташе од 19—42 године старе, који су при задњим ставњама, асентирањима, проглашени да су за војничку службу неспособни, да се од 27. октобра до 31. децембра поново јаве за преглед, па ће се, пабирчећи по њима, узети у војене службе они, које пронађу да су међутим постали способни да буду војници.

Бројење чарапа и рукавица. Немачки државни уред одредио је, да се по свој Немачкој изброје вунене и сукнене чарапе и рукавице и то према стању дана 15. пр. м. Сврха је том бројењу да се установи, колика је залиха те робе у целом царству. Од резултата бројења зависи, хоће ли се моћи олакшати извоз те робе.

Пренаглила се. У чешком граду Л... станује ковачица, којој је муж кренуо на ратиште. Једног дана приопћено је у листини губитака име њезиног мужа међу погинулима. «Удовина» је брзо обукла прину, но још брже ју је одложила, јер се два месеца касније венчала. Но коликог ли изненађења, кад је неки дан преко бојне поште добила дописницу свог првог мужа, којом јој јавља, да је жив и здрав али заробљен у Русији. Сада се та жена налази у великој неприлици, јер, истина, без и једног мужа није хтела бити, но двојицу опет не може имати.

Књижевна вест. Изишао је из штампе „Пријатељ Народни“, први српски календар за год. 1916. Повећан је и велик је седам табака велике осмине, а доноси уз поучну и забавну садржину још и 32 лепе слике из данашњег рата. — Уредио га је и ове године Чика-Стева. — Цена му је 60 филира и поручује се у Наклади Франклиновога Друштва (Budapest, Egyetem-utca 4.).

Министров отпис и епископова посланица.

У прошлом броју «Њиве» рекосмо да ћемо дословно донети отпис Његове преузвишености г. др-а Беле Јанковића, министра богочасти и јавне наставе, који је прошлога Крстова-дне, путем посланице преосвећенога г. епископа будимекога др-а Георгија плем. Зубковића, прочитан у православним српским црквама престоничким. Отпис тај издан је 31. авг. 1915. под бр. 8281. и гласи у српскоме преводу дословно овако :

«Највећи напор и искушење светскога рата беше валда она јуначка борба, коју су наши војници у природом даним карпатским утврђењима водили поред непогода времена са непријатељем, који је на нашу домовину напао. Хвала Свемогућему, непријатеља гонимо већ у његовој домовини и на венцу Карпата се ради на новом стварању домовине; постају нова огњишта, нова села, нове цркве и нове школе и пут војне данас показују тек хумке гробова без знака и имена, где почивају јунаци, који су крв своју пролили, да можемо нов живот отпочети. Хиљадама и хиљадама одлазе тамо удовице, сирочад, ролитељи, родбина и пријатељи траже међу гробовима без знака преминуло најдрагоценије благо своје.

Ови гробови не могу остати без знака! Та после Бога њихова је хвала, да у слободној домовини свако може слободно славити Бога свога. Јединство наше домовине они су одбранили, они су сачували за нас оно место, где су оснивачи наше домовине први пут уследали исту, они су одгонили непријатељеку силу, која ни у својој држави не брани слободу црквеног и политичког живота. Та земља нам је од тог доба драгоценија, од када они у њој почивају; карпатска земља, где ће светли пример њихове успомене и пожртвовности бити плодно земљиште нај-

племенитијих грађанских врлина. Али мили су њихови гробови и зато, јер ће нас увек подсећати на то, како су грађани наше домовине постали једним у данима патње. Свети осећај наше заједнице са погинулим јунацима створио је такав необичан покрет друштвене пожртвовности, да је јамачно само то омогућило величанствене успехе наше војске. У овом великом послу народа племенити део је пао у део цркв. властима наше домовине. Нису служиле племенитој ствари домобранства само својим личним присуством, материјалном пожртвованошћу и административним услугама, него су и оно најплеменитије оружје пружиле погинулим јунацима, по коме смо били и јесмо у надмоћи према нашим непријатељима; улиле су духа у војнике и са том духовном надмоћи смо знали поред извреног вођства побеђивати бројну и материјалну надмоћ наших непријатеља. Утехом своје вере, благословом свога свештеника је одлазио војник у бој, па и на бојном пољу вера је надахнула његове грађанске врлине и јуначку пожртвовност.

Ови гробови треба да проповедају верна дела јуначке пожртвовности и човечанске љубави. Дакле природно је, да се обратимо онима, који су и у тренутку смрти с њима били и на ивици гроба духа уливали у наше јунаке. Једино апостолски рад црквених власти може заиста плодношћу учинити онај покрет друштва појединих жупанија, да ћемо гробове јунака назити иштући удела у оном послу љубави и мироерђа, којим духовни пастири успомену њима поверених и после смрти са пијететом чувају и негују.

Када угарска влада за унутарње послове у овој ствари упућује позив на друштво жупанија, осећамо, да овај племенити покрет само онда може бити од успеха, ако се исти удружи са покретом истога правца, који је код цркв. власти на више страна већ отпочео, ако му се морални правац даде и буде административно потпомогнут од стране цркв. власти.

Од племените сарадње цркв. власти зависи успех овог покрета. Задаћа је цркв. власти, да прозову свештенике и учитеље на организовање тога покрета. Свештеницима и учитељима ће пасти у део та племенита делатност, да са властима и народом узаједно бригу воде

гробовима умрлих јунака, на исте поставе знаке дотичне вероисповести и на ове име погинулога урежу. Народ поред својих животних неприлика и у мирно доба на више места није могао гробља своја у реду држати, дакле садашња прилика ће пропуштено накнадити. И у пајједноставнијем седу нека буде у реду гробље, где почивају наши погинули јунаци. И усамљене гробове на пољанама и у шумама нека благодарни потомци оградe и означе.

Благословен ће бити овај апостолеки рад и пратиће га благодарност једног целог народа! Са верског гледишта народ ће најплеменитијој дужности својој удовољити и извршиће најплеменитије дело пијетета тамо, где је нечовечност наших непријатеља покушала у народу пољубати љубав спрам идеала и порушити духовни живот, који домољубље гаји. Али покрет тај је важан и из патриотских и народних обзира, јер ће јачати љубав према домовинској земљи, која и после смрти даје места за сладак и миран починак. У осећају свете заједнице са јунацима биће и моралан осећај народа дубљи; осећаће, да само мајшпан народ може да заборави старе величине. Народ, којем предетоје више и веће задаће, одлазиће на гробове својих предака и гробља ће бити украс, лепота обновљених села наших и допуна њихове културе. Али ову културну чињеницу превазилази у свачему онај морални моменат, што човекољубљем можемо утехе пружити родбини изгинулих јунака, коју ће умирити свест, да благодарност једног целог народа бдије над гробовима њихових милих, који нису балава гинули, јер и из њихове крви рађа се нов народни живот, ни гробови њихови не стоје већ без знака, већ имена им чува благодарно потомство у топлим молитвама.

На основу свега тога обраћам се цркв. властима наше домовине, да овај покрет жупанија потпомоћи и грађанске власти са свима на расположењу стојећим средствима подупирати изволе.

Када се захваљујем цркв. властима и на досадашњем делању у овом правцу, под једним молим, да саопштавајући јавности извештаје о успеху овога покрета од времена на време публику и на тај начин подстрекавати изволе.»

Овоме министровом отпису додао је преосвећени г. епископ Георгије плем. Зубковић своју врло красну и врло умесну посланицу, која гласи дословно овако:

«Саопштавајући овај високи отпис натпису, стављамо на срце свима, који су у натпису наведени, да у овом покрету у својим општинама вољно и живо учествују и у духу тога отписа не само гробове погинулих јунака, него цела своја гробља пазе и у реду држе.

И ако су милошћу божијом и јунаштвом наше храбре војске крајеви Богом чуване Нам будимске епархије поштеђени од непријатељских нападаја, и ако се у подручним нам општинама и њиховим гробљима, на пољанама и шумама наших крајева, не ће налазити безимених гробова, погинулих јунака, али ипак ће бити у много подручних општинских гробља гробова таквих на далеком бојном пољу погинулих јунака, чије је земне остатке родбина са бојног поља донела и у месту сахранила, или су пак у борби рањени и оболели јуначкој смрти подлегли и у својој општини или пак у којој подручној општини далеко од својих сахрањени. На те и такве гробове се односи споменути високи отпис за подручју Нам епархију.

Али не можемо пропустити ову прилику, а да не укажемо на недостатке, који у многим подручним гробљима још увек достоје и поред наредбе, коју је подручна Нам конзисторија 15./26. августа 1915. год. под бр. К. I. 202/115. ех 1913. у погледу држања гробља у реду издала. Поред нарочитог пијетета, кога треба да стално укажемо код чувања и украшавања гробова наших за добро наше и наше домовине изгинулих јунака, треба да се тај пијетет види и на гробовима и целом гробљу, у коме почивају наши дедови, родитељи и остали мили, који и ако нису крв своју за нас проливали, али су крвавим знојем нас отхранили, васпитали и дали нам све оно, што имамо, са чега треба бар ту незнатну жртву да приносимо и славној успомени њиховој благодарно а видљиво се одуђујемо, да им гробови у реду буду и заборављени не остану. Треба да помишљамо

на то, како би нама пало, да знамо, да ће и наше гробове деца наша, за коју живимо и никакве жртве не жалимо, тако напустити и заборавити, као што у многим местима ми заборављамо и напуштамо гробове наших милих и гробља, у којима они почивају. Кад погледамо које гробље и видимо гробове без икаквог реда, гробове без крета или с изваћеним кретом и спомеником, зарашћене травућином и шапражјем, гробље без путева, без оградe или шанца, без капије, те у њима трагове стоке, зар не треба да сами себе осудимо и коремо прекором незахвалности, неблагодарности и безосећаја најприроднијег, који треба да је опћенит, јер се тиче љубави деце према родитељима — својим добротворима, и родитеља према деци својој.

Зато понављамо све оно, што је у споменутој конз. наредби наведено и стављамо на срце свима, који су у натпису наведени, да то остваре и по томе се стално равнају, а окр. протопрезвитерима стављамо по ново у дужност, да нарочиту пажњу обраћају приликом својих визитација на извршење у горњем високом министарском отпису наведено па и на гробља и о томе подручну Нам конзисторију извештавају.»

До ревности нашега свећенства и свести наших црквених опћина стоји сада, да се испуни жеља преузвишенога г. министра и нашег родољубивога архиепископа.

Мађарска Газдинска Задруга образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земаља, продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Састанци за нашу потпорну благајницу. Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

ОГЛАСИ

Огласи се примају у наклади

ЊИВЕ

Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин—читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрова нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табану овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, називаће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.